

Van school veranderen beïnvloedt leerprestaties

Kinderen die van basisschool wisselen, scoren lager op hun eindtoetsen en krijgen een lager schooladvies. Dat geldt vooral voor kinderen met een migratieachtergrond. Goede begeleiding is noodzakelijk.

Kinderen worden vaak gezien als flexibele wezens, die zich makkelijk en snel aan een nieuwe omgeving aanpassen. Sommige ouders en leerkrachten denken daarom dat veranderen van school geen grote gevolgen zal hebben. Maar tijdens de basisschool van school wisselen is voor de meeste kinderen een grote gebeurtenis. Eerder onderzoek toonde aan dat kinderen met een migratieachtergrond

op school meer problemen ervaren dan leeftijdsgenootjes zonder migratieachtergrond. Ze kampen met lagere schoolprestaties en meer schooluitval. Daarom onderzoeken we de impact van

schoolveranderingen op de schoolprestaties van kinderen met verschillende etnische achtergronden. We maakten de vergelijking op basis van het leerkrachtadvies en de score op de basisschool-eindtoets. Wat blijkt? Van school veranderen kan

negatieve gevolgen hebben voor de schoolprestaties, met name bij basisschoolleerlingen met een eerste of tweede generatie migratieachtergrond.

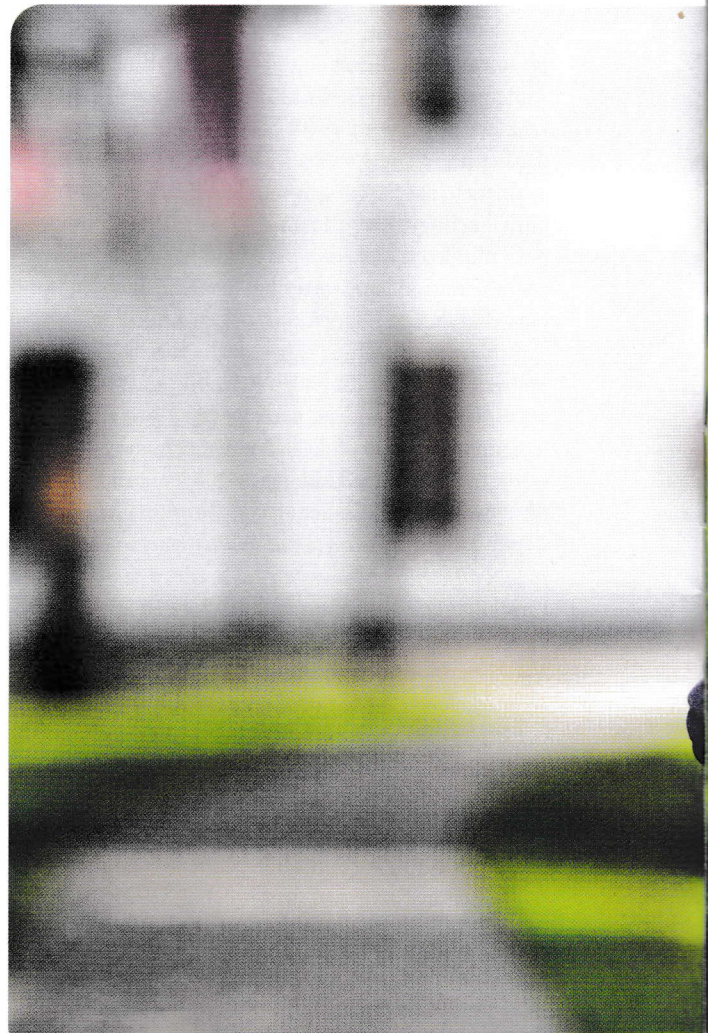
Bijna 175.000 kinderen

We gebruikten in ons onderzoek de gegevens van alle kinderen die in 2014 begonnen op de basisschool en in 2021 doorstroomden naar het voortgezet onderwijs. In totaal ging het om 174.134 kinderen. We verdeelden ze in drie subgroepen. De eerste groep (84%) zat de hele basisschooltijd op dezelfde school. De tweede groep (12%) wisselde tijdens de middenbouw van school en de derde groep (4%) deed dat tijdens de bovenbouw.

Kinderen met een migratieachtergrond wisselen vaker

Mogelijke oorzaken

Waarom wisselen van school tot lagere schoolprestaties leidt, is in deze studie niet onderzocht. Uit andere onderzoeken (Dinnen e.a., 2020; Dupere e.a., 2015; Herbers e.a., 2013; Langenkamp, 2016) komen verschillende mogelijke oorzaken naar voren. Allereerst is het heftig om vriendjes achter te laten en nieuwe relaties aan te gaan. Dat kan het welzijn behoorlijk ondermijnen. Ten tweede betekent een schoolwisseling vaak een breuk in de leerlijn. Dagindeling, lesmethode en werktempo verschillen. Ten derde zijn sommige demografische groepen kwetsbaarder voor leerachterstanden, zoals kinderen die opgroeien in armoede of een migratieachtergrond hebben. Op kwetsbare kinderen kan een schoolwisseling extra impact hebben, zo blijkt ook uit ons onderzoek.

We keken ook naar verschillen tussen kinderen met en zonder een migratieachtergrond. Kinderen met een migratieachtergrond wisselden vaker van school dan andere kinderen, met name in de bovenbouw. Daar veranderden ze ruim drie keer vaker van school dan kinderen zonder migratieachtergrond.

Middenbouw of bovenbouw

Het maakt uit of een leerling tijdens de middenbouw of de bovenbouw overstapt. Kinderen die tijdens de middenbouw van school wisselden, kregen namelijk vaak lagere leerkrachtadvies en eindtoetsscores in groep 8 dan blijvers. Dit gold zowel voor kinderen met als zonder migratieachtergrond.

In de bovenbouw hangen de gevolgen echter samen met de achtergrond. Kinderen met een migratieachtergrond haalden gemiddeld lagere eindtoetsscores en kregen een lager schooladvies dan kinderen met een migratieachtergrond die nooit van basisschool veranderden. Bij kinderen zonder migratieachtergrond is dit verschil echter niet zo duidelijk. Als zij in de bovenbouw van school veranderen, heeft dit geen invloed op het leerkrachtadvies. Ze scoorden

weliswaar lager op de Cito-eindtoets dan kinderen zonder migratieachtergrond die niet van school wisselden, maar bij andere eindtoetsen vonden we dit verschil niet. We weten niet precies waarom we dit effect alleen vonden bij de Cito-eindtoets.

In het algemeen blijkt uit ons onderzoek dus dat van school wisselen voor de leerprestaties nogal eens negatief uitpakt. Dit geldt in het bijzonder voor leerlingen die in de middenbouw van school veranderen en voor kinderen met een migratieachtergrond. Het is daarom belangrijk om oog te hebben voor kinderen die van school veranderen, ze goed te ontvangen en te blijven volgen. Zo zorgen we voor een kansrijke overgang. ■

Yiran Yang werkt aan de Faculteit der Managementwetenschappen, Radboud Universiteit; Antoinette Kroes werkt aan het Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg & Kenniscentrum Youth Education in Society, Fontys Hogescholen

Dit project wordt gefinancierd door het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO)

Achterstand in kaart

Een goede overgang naar een nieuwe school staat of valt met de overdracht van de oude leerkracht en intern begeleider aan de nieuwe school. Dan kunnen verschillen tussen leerlijnen en lesmethoden worden opgespoord en leerachterstanden in kaart worden gebracht. Dit geldt in het bijzonder voor kwetsbare leerlingen, zoals vluchtelingen. Zij krijgen vaak te maken met meerdere schoolwisselingen, waarbij hun dossier niet altijd meeverhuist. Geavanceerde AI-tools kunnen helpen om de kennisachterstand van leerlingen beter in te schatten (bijvoorbeeld onderzoeksproject mAlchart en Adaptief leren en toetsen van kennis dat wordt uitgevoerd bij NOLAI aan de Radboud Universiteit). De nieuwe leerkracht kan vervolgens een brug slaan tussen de verschillende methodes, werken aan de leerachterstanden en ouders informeren hoe zij thuis kunnen helpen. Daarnaast is het belangrijk dat kinderen zich thuis voelen op hun nieuwe school.

Blijf kinderen
die van school
wisselen volgen

Scan de code
voor meer
informatie.

